

Кандиба Ю. І., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
ТРЕТИННИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ЙОГО
ЗНАЧЕННЯ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Третинний сектор економіки є провідним у розвинених країнах світу, він визначає загалом ефективність та технологічний рівень економіки, базуючись на її розвинених первинному і вторинному секторах. Процес терціаризації (підвищення ролі третинного сектора економіки) в Україні у пострадянський період відбувався не класично, як у розвинених країнах світу (за рахунок підвищення продуктивності праці та ефективності виробництва у первинному і вторинному секторах), а внаслідок скорочення виробництва у первинному і вторинному секторах економіки.

Тому внаслідок економічної кризи 1990-х рр., коли падіння ВВП України було пов'язано в першу чергу із скороченням промислового і сільськогосподарського виробництва більш ніж удвічі, частка третинного сектора економіки зросла до 50% і на 2002 р. становила 52,2% [1]. У подальшому спостерігалась така тенденція: після економічних криз 2008 - 2009 рр., 2014 - 2015 рр., що супроводжувались найвищими темпами падіння ВВП в першу чергу внаслідок скорочення промислового виробництва, частка третинного сектора економіки України у структурі ВВП зростала і становила 62,7% у 2010 р., 58,8% у 2016 р. (зменшення частки у порівнянні з 2010 р. зумовлено вищими темпами зростання первинного сектора економіки – сільськогосподарського виробництва). Станом на 2020 р. третинний сектор виробляв понад 60% ВВП України [2].

Економічна криза, викликана збройною агресією Російської Федерації проти України у 2022 р., відобразиться не лише у кількісних показниках виробництва товарів і послуг, а, ймовірно, призведе до структурних змін в економіці України. Внаслідок окупації Російською Федерацією значних територій на півдні і сході України, руйнування багатьох промислових підприємств і розриву економічних зв'язків у реальному секторі економіки очікується більш глибока криза.

Третинний сектор економіки у цьому відношенні є більш стійким і здатним до швидшого відновлення. Йдеться в першу чергу про торгівлю, ІТ-сектор, побутове обслуговування, транспорт, зв'язок. Розвиток цих видів економічної діяльності може, з одного боку, певною мірою компенсувати загальне скорочення виробництва товарів і послуг, а з другого – стати чинником відновлення і подальшого зростання в реальному секторі економіки. Важлива і соціальна роль третинного сектора економіки, оскільки саме у ньому концентрується лівова частка малого і середнього бізнесу, який забезпечує зайнятість економічно активного населення та наповнення державного і місцевих бюджетів.

Література:

1. Пелех О.Б. Структурні зрушення в економіці України (2000–2017 рр.) // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2018. – Вип. 21(2). – С. 61-67.
2. Соціально-економічний розвиток України за 2020 рік // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/infografika/2020/soc_ek_r_Ukr/soc_ek_r_Ukr_12_2020.pdf.